

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพสู่ความมั่นคง
ของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน

DEVELOPMENT OF LONGAN PRODUCTS PROCESSED BY OCCUPATIONAL
GROUPS TOWARDS THE STABILITY OF THE FOUNDATION ECONOMY IN
LAMPHUN PROVINCE

นฤพันธ์ สมเจริญ

Nareupan Somcharoen

นิกร ยาอินตา

NiKorn Ya-inta

เสนห์ ใจสิทธิ์

Sanae Jaisit

ธนวิษณุ กิจเดช

Thanawit Kitdet

พระมหาศรีพยัคฆ์ สิริวิญญู (กงพาน)

Phramaha Sriphayak Sirivinnu (kongphan)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Lamphun Buddhist College

บุญญาดา ประภัทรสิริ

Bunyada Prapattarasiri

วิทยาลัยเทคโนโลยีชินรัตน์ลำพูน

Charinrat Lamphun Technology College

เมธัส กวินกุล

Methas Kawinkul

วัชรวลี กวินกุล

Watcharawalee Kawinkul

บริษัท นิกรเทคโนโลยีการเกษตร จำกัด

Nikon techno agriculture co.,ltd.

E-mail :yanissaro_17@hotmail.com,bunyada2559@gmail.com,u531010104@gmail.com,
neyhscine@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 9 ตุลาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 20 มกราคม 2568

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 27 มกราคม 2568

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน 2) เพื่อยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป และพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน ใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ การฝึกอบรมในกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา จำนวน 13 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน พบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง ผลิตภัณฑ์ขาดความหลากหลาย การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ ขาดความรู้และเครื่องมือการผลิตที่เหมาะสม

2) การยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยสดเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป “เยลลี่ลำไย” 3 ผลิตภัณฑ์ คือ เยลลี่รสลำไย, เยลลี่รสลำไยกับเบอร์รี่ และเยลลี่รสลำไยกับแคนตาลูป ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและตอบโจทย์ตลาดด้านสุขภาพ มีปริมาณน้ำตาลต่ำและสอดคล้องกับเทรนด์สุขภาพในปัจจุบัน มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแปรรูปและใช้บรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษาได้นาน รวมถึงออกแบบตราสินค้าที่เน้นความเป็นเอกลักษณ์และสร้างความน่าเชื่อถือเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาด มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิต และการพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป พบว่า ได้สร้างตลาดรองรับ ช่องทางการจัดจำหน่าย ตลาดส่งออก และการโปรโมทผลิตภัณฑ์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และออฟไลน์

คำสำคัญ: พัฒนา, ผลิตภัณฑ์, ลำไย, แปรรูป, ลำพูน

ADSTRACT

The objectives of this research are: 1) Study the development of prototype processed longan products in Lamphun province, 2) Elevate the development of processed longan products and develop marketing mechanisms for processed longan products by occupational groups towards the stability of the local economy in Lamphun province. This research used a mixed method research, combining

qualitative research through interviews with 19 key informants using interview forms, and action research through training 13 target participants who aimed to improve.

The research results found that

1) The development of prototype processed longan products in Lamphun province faced issues such as high production costs, lack of product variety, difficulty in product preservation, and insufficient knowledge and appropriate production tools.

2) The upgrading of processed longan products led to the development of fresh longans into three processed products: longan-flavored jelly, longan and berry-flavored jelly, and longan and cantaloupe-flavored jelly. These products offer diversity and meet the needs of the health-conscious market, containing low sugar levels and aligning with current health trends. Modern technology was used in the processing, and packaging was designed to maintain product quality and extend shelf life. A brand identity was also designed, emphasizing uniqueness and building credibility to enhance competitiveness in the market. Quality control was ensured at every stage of production. The development of marketing mechanisms for processed longan products has resulted in the creation of a support market, distribution channels, an export market, and promoting products through online and offline platforms.

Keywords : Develop, product, longan, processed, Lamphun

บทนำ

แม้ว่าจะมีการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 เป็นเวลา 4 ปี แต่เศรษฐกิจฐานรากในประเทศไทยยังคงไม่ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น ยังพบความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ระหว่างคนรวยกับคนจนเกิดขึ้นอยู่มาก นอกจากนี้ ยังพบปัจจัยที่มีผลต่อความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ หากรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรของไทยเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้มากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่า รายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นไม่ได้ถูกจัดสรรให้แก่ประชากรทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม (สุพิชชา โชติกำจร, 2565: 210) ดังนั้น การพัฒนาจึงจำเป็นต้องมุ่งลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ต่างกัน แก้ไขปัญหาความยากจน เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น ส่งเสริมอาชีพเสริมสร้างศักยภาพชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ต้องใช้พลังขับเคลื่อนร่วมกันของสมาชิกชุมชนและองค์กรเครือข่ายซึ่งจะเป็นกลไกสนับสนุนทั้งด้านประสิทธิภาพ การเงิน และการประสานงาน โครงการพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จจนเป็นตัวอย่างของผลลัพธ์ที่มีนัยสำคัญจากการพัฒนาในรูปแบบธรรมศาสตร์โมเดลโดยการทำงานของนักศึกษา อาทิ การพัฒนาชุมชนเขาไผ่ที่ทำน้ำพริกเป็นน้ำพริกเผาหมูชะมวงภายใต้แบรนด์ “แหล่หม้อ” ที่มียอดขายเติบโตแบบก้าวกระโดด และมีการวางกลไกที่จะช่วยให้ชุมชนพัฒนาต่อไปได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ยังมีการยกระดับการรวมตัวของผู้สูงวัย “กลุ่มแม่บ้านชุมชนพัฒนาบ่อนไก่” ให้เป็นแบรนด์ใหม่ “Herbane” สร้าง 11 ช่องทางการขายใหม่ ส่งผลให้ยอดขายเพิ่มขึ้น 1,392 โดยชุมชนยืนยันว่าสิ่งที่นักศึกษาพัฒนาจะทำให้ชุมชนพัฒนาต่อยอดไปได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ความน่าสนใจของโครงการนี้อยู่ที่การลงไปร่วมพัฒนาชุมชนที่ซ่อนในเมืองใหญ่และมักถูกละเลยไม่มีใครให้ความสำคัญ ชุมชนจึงรวมตัวกันและพยายามช่วยเหลือกันและกันในทางเศรษฐกิจ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านความรู้ความสามารถทางธุรกิจทั้งการตลาด การผลิต การจัดการและการบัญชีทำให้กลุ่มแม่บ้านไปได้ไม่ไกล จุดเด่นของโครงการนี้ ได้นำไปสู่การจัดทำคู่มือในการสร้างมาตรฐานให้วิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะกลายเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ชุมชนพัฒนาต่อยอดด้วยตนเองต่อไปได้ไกลมากขึ้นหลังโครงการเสร็จสิ้น (พิภพ อุดรวิทยา ด้านอรรถกถา และดวงใจ หล่อธนวนณิษฐ์, 2561: 11-13)

ลำไย เป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในภาคเหนือ ราคาขายลำไยเกรด A ต่อกิโลกรัม ชุดข้อมูลฯ ช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แสดงให้เห็นถึงตัวเลขราคาขายสูงสุด อยู่ที่ 44.24 บาทต่อกิโลกรัม ในปี 2559 และในปีถัดมา ปี 2560 มีราคาขายต่ำสุด คือ 18.50 บาทต่อกิโลกรัม สำหรับในปี 2563 เป็นอีกปีที่ลำไยประสบกับสภาวะราคาตกต่ำ โดยข้อมูลเดือนกรกฎาคม ระบุว่า ลำไยเกรด A มีราคาขายต่ำสุดอยู่ที่ 19.50 บาทใกล้เคียงกับราคาขายต่ำสุดในรอบ 5 ปีอีกครั้ง (ข่าวประชาสัมพันธ์จังหวัดลำพูน: ออนไลน์) สำหรับราคาลำไยในปี 2565 ราคาลำไยทั้งซอพันธุ์อีดอเกรด A ที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย กิโลกรัมละ 18.25 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ที่มีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 20.00 บาท หรือลดลงร้อยละ 8.75 เนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดเพิ่มขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลต่อการส่งออกผลผลิตสู่ตลาดต่างประเทศ ทำให้ผู้ประกอบการชะลอการรับซื้อผลผลิต (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร: ออนไลน์)

จังหวัดลำพูน จัดอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือและอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ การกำหนดทิศทางในการพัฒนาร่วมกันในระยะ 5 ปี (2566-2570) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ บนความพอเพียง” ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองแบบองค์รวม สร้างสรรค์และสมดุลในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนวิถีพอเพียงและยั่งยืน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์จุดอ่อนด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำพูนที่ผ่านมาพบประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก อาทิ 1) ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตรที่มั่นคง เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรอง หรือกำหนดราคาผลผลิต รวมถึงผลผลิตทาง

การเกษตรบางชนิดไม่ได้มาตรฐาน 2) ขาดการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้เสริมหลังฤดูเก็บเกี่ยวทางการเกษตร หรือเพื่อต่อยอดจากวิธีการผลิตภาคเกษตรแบบดั้งเดิมซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสืบเนื่องเป็นผลกระทบตามมา คือ 3) หนี้สิน (หนี้สินครัวเรือน หนี้สินนอกระบบ) และการออม เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและต้นทุนการผลิตในภาคเกษตร ขาดทักษะการแปรรูปผลิตภัณฑ์และ ผลผลิตการเกษตรเชิงนวัตกรรม ภาคการเกษตรในพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ระบบอุตสาหกรรมทำให้ไม่สามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้า และผลผลิตได้ ราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ ระบบและกลไกการตลาดที่เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาได้เอง นโยบายและมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศของประเทศคู่ค้า ทำให้ผลผลิตการเกษตรมีปัญหาด้านการส่งออก (จังหวัดลำพูน: ออนไลน์) ซึ่งจากข้อมูลในปี 2564 พบว่าเกิดสถานการณ์ราคาลำไยตกต่ำหนักสุดในรอบ 30 เกษตรกรชาวสวนลำไยประสบกับปัญหาการไม่มีแรงงานเก็บและไม่มีตลาดส่งออกที่จะขายให้ได้ราคาที่ดี เกษตรกรจึงปล่อยให้ลำไยเน่าเสียคาต้น (ไทยรัฐออนไลน์: ออนไลน์) ผลที่เกิดขึ้นนี้ ทำให้เกษตรกรขาดทุน เป็นเหตุให้เกิดหนี้สินเพิ่มขึ้น ซึ่งปัญหาราคาลำไยตกต่ำเกิดขึ้นเกือบในทุกๆ ปี โดยเฉพาะปีที่ผลผลิตออกจำนวนมาก ล้นความต้องการของตลาด ซึ่งสถานการณ์ต่าง ๆ นี้ ล้วนแล้วต่อส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจฐานรากขาดการฟื้นฟู เศรษฐกิจครัวเรือนขาดความเข้มแข็ง

จากปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่หาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพ โดยจะศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน พร้อมทั้งยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพ และพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพ บนฐานแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ (เพิ่มความหลากหลายให้กับผลิตภัณฑ์) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน ได้รับการรับรอง การพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ (เพิ่มจำนวนผลิตภัณฑ์) การเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และสนับสนุนผู้ประกอบการทั้งข้อมูลด้านวิชาการ ข้อมูลประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภายนอกที่เป็นเครือข่าย หน่วยงานสนับสนุนในการให้ความรู้ การทดสอบ ทดลองผลิต พร้อมจัดหาแหล่งทุนมาสนับสนุน ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสต่อยอดให้กับผู้ประกอบการได้ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายเล็ก จะสามารถต่อสู้กับรายใหญ่ได้ ด้วยการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพและมีมูลค่าเพิ่ม มีความโดดเด่นที่แตกต่างจากสินค้าที่มีในท้องตลาด สร้างรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร นำพาไปสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน
2. เพื่อยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน
3. เพื่อพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธีทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตรบ้านลุ่มช้าง หมู่ 3 ซึ่งมีจำนวนสมาชิก 11 คน และสหกรณ์การเกษตรประตุป่าจำกัด มีจำนวนสมาชิก 513 คน ตำบลประตุป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติที่คณะผู้วิจัยกำหนดขึ้น จำนวน 19 คน โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมอาหาร, นักวิชาการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์, นักวิจัยด้านการตลาด, ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ผู้ประกอบการเจ้าของพื้นที่วิจัย

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบประเมินผล โดยการสร้างเครื่องมือวิจัยเริ่มจากสำรวจหนังสือ รายงานการวิจัย ว่าด้วยกระบวนการสร้างเครื่องมือวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน จากนั้นนำข้อมูล ความรู้ที่รวบรวมไว้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัยทั้งแบบประเมินผลและประเด็นการวิจัยอื่นๆ ไปตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะผู้วิจัย และดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากการอธิบายตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล จากนั้นทำการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิของสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยทำการวิเคราะห์เครื่องมือก่อนนำไปใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และนำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่กำหนดไว้

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน โดยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง หนังสือ รายงานการวิจัย รายงานการประชุม เอกสาร

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบทางการ (Formal interview) แบบตัวต่อตัว ดำเนินการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 19 คน โดยใช้คำถามจากแบบสัมภาษณ์ที่สร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ และให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตามแนวความคิดของตนอย่างมีอิสระ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์สังเคราะห์ออกมาเป็นข้อมูลเพื่อสร้างเป็นแบบร่างของนวัตกรรม จากนั้นร่วมประชุมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมีส่วนร่วม คณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดการทำงานแบบมีส่วนร่วม [Participation] และแนวคิดการทำงานแบบเป็นหุ้นส่วน [Partnership Model] ในขั้นตอนของการประชุมระดมสมองเพื่อ

หาวิธีและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมนี้ ผู้วิจัยนำเสนอแบบร่างของนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการระดมสมองและให้ข้อคิดเห็นในการร่วมกันพัฒนา เมื่อได้ข้อมูลที่สรุปชัดเจนแล้ว คณะผู้วิจัยจะนำเข้าสู่ที่ประชุมของคณะแผนงานวิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป และนำข้อสรุปจากการจัดประชุมระดมสมองมาดำเนินการพัฒนาแบบร่างนวัตกรรม

ประเมินผล ในขั้นตอนการประเมินผล คณะผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ 1) การติดตามข้อเสนอที่นำเสนอต่อหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ มีการกำหนดตัวชี้วัด คือ วัดความรู้ของผู้เข้าอบรมและวัดความสนใจโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม สังเกตพฤติกรรมการฝึกปฏิบัติและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์

4) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Inductive Analytic) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนของผลการอบรมจากการสังเกต และการร่วมปฏิบัติการ รวมถึงวิเคราะห์จากผลการประเมินผลความสำเร็จในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากนั้นทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยการเขียนเชิงพรรณนาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินนโยบายส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนของภาครัฐ เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ในระดับพื้นที่ โดยมีการแบ่งระดับของผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมตามศักยภาพของแต่ละกลุ่มในชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ชาวบ้าน พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น นโยบายของภาครัฐให้การสนับสนุนตั้งแต่การฝึกอาชีพ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันในตลาดได้ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมช่องทางการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อขยายโอกาสในการจำหน่ายสินค้า รวมถึงการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ที่สามารถนำไปต่อยอดธุรกิจได้ในอนาคต

ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพ โดยปัญหา คือ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพมีค่าใช้จ่ายสูง รวมถึงค่าแรงงานและการใช้แรงงานจากชาวบ้าน ทำให้การดำเนินงานในระยะยาวอาจไม่คุ้มทุนและมีผลกระทบต่อความยั่งยืนของธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปที่เคยทำยังไม่มีหลากหลาย ผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป เช่น น้ำลำไยสกัดเข้มข้นและเยลลี่ลำไย ประสบปัญหาในการเก็บรักษาและอุณหภูมิที่เหมาะสม ซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้และเครื่องมือที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อยืดอายุการใช้งาน ในเรื่องของความเพียงพอของวัตถุดิบในช่วงนอกฤดูลำไยอาจมีปัญหาด้านการจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผน

แผนการจัดเก็บสต็อกลำไยให้เพียงพอ ความต้องการในการพัฒนา คือ ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปให้มีความแตกต่างจากตลาด เช่น การผลิตน้ำลำไยสกัดเข้มข้น และเยลลี่ลำไย โดยต้องมีการปรับปรุงคุณภาพและยืดอายุการใช้งาน รวมถึงมีมาตรฐานบรรจุให้เหมาะสม ยกระดับมาตรฐานการผลิตให้สูงขึ้น มีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน และต้องการหาแหล่งทุนเพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปควรมีการดำเนินการในหลายด้านเพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลาย มีคุณภาพสูง และสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยลักษณะของผลิตภัณฑ์ ต้องเป็นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับเทรนด์สุขภาพ เช่น ผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาลต่ำ เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นเบาหวาน หรือใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ความงาม รักษาโรคผิวหนัง กลิ่น สี และคุณลักษณะเฉพาะตัวของลำไยไว้ เพื่อไม่ให้สูญเสียเอกลักษณ์ดั้งเดิม ควรมีความหลากหลายและแตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในตลาด เช่น ผงน้ำตาลจากลำไย เยลลี่ลำไย ขนม หรือเค้กที่มีส่วนผสมของลำไย รวมถึงการพัฒนารสชาติใหม่ๆ เช่น ลำไยผสมกับผลไม้อื่นๆ เพื่อสร้างความน่าสนใจ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ต้องได้รับมาตรฐานความปลอดภัยทางอาหาร เช่น การทดสอบแบคทีเรีย จุลินทรีย์ ยีสต์ และเชื้อรา ใช้เทคโนโลยีในการปรับกรดหรือการฆ่าเชื้อด้วยการต้มและปรับค่า pH เพื่อรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ต้อง มีดีไซน์ที่สะดุดตา ทันสมัย และสะท้อนถึงไลฟ์สไตล์ของกลุ่มเป้าหมาย มีความแข็งแรง ปลอดภัย ใช้งานง่าย สะดวกต่อการใช้งาน ปิดสนิทป้องกันการปนเปื้อน และมีฉลากที่ชัดเจนตามข้อกำหนดของกระทรวงสาธารณสุข ในส่วนของช่องทางการจัดจำหน่ายควรเน้นทั้งการขายออนไลน์และออฟไลน์เพื่อให้เข้าถึงลูกค้าในวงกว้าง โดยก่อนจะเริ่มการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป ต้องมีการสำรวจความต้องการของตลาด คู่แข่ง และกลุ่มเป้าหมาย ประเมินต้นทุนการผลิต ต้นทุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และโอกาสในการทำตลาด รวมถึงควรมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปมีความยั่งยืนและประสบความสำเร็จในระยะยาว

จากการวิจัยพบว่า การพัฒนาหรือสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป ควรดำเนินการตามขั้นตอนที่ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดปัญหา ค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ ออกแบบร่าง คัดเลือก และพัฒนาต้นแบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของตลาด โดยผลิตภัณฑ์ที่ต้องการจะพัฒนา คือ เยลลี่ลำไย เนื่องจากในตลาดยังไม่มี และมีการแข่งขันน้อย ซึ่งขอบเขตของปัญหาที่กลุ่มอาชีพเจอในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป ประกอบด้วย การขาดการวางแผนที่เหมาะสมและการเลือกผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ดังนั้นจึงควรศึกษาผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในตลาด รวมไปถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ และทำการวิเคราะห์ตั้งแต่คุณภาพของลำไย ต้นทุนการผลิต, การคาดการณ์ยอดขาย และการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ โดยแนวคิดหลักของผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูป คือ การแปรรูปลำไยให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับเทรนด์สุขภาพ เช่น

ผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาลต่ำ เหมาะสำหรับผู้ที่เป็นเบาหวาน หรือใช้เป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ความงาม สามารถการเก็บรักษาได้นาน มีประโยชน์ต่อร่างกาย ปลอดภัยในการบริโภค ต้องมีการทดสอบและรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ออย. นอกจากนี้กระบวนการฆ่าเชื้อต้องเป็นไปอย่างปลอดภัย หลังจากการวางกรอบแนวคิดในการพัฒนาแล้วจะทำการออกแบบร่างผลิตภัณฑ์ โดยออกแบบสูตรการผลิตเยลลี่ลำไย ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และทำการสร้างต้นแบบเบื้องต้นเพื่อทดสอบกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย และทำการคัดเลือกเพื่อวางแผนการผลิตต่อไป ซึ่งผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้องมีบรรจุภัณฑ์ที่มีความคงทน ทนทานต่อแรงกดและการกระแทก เพื่อปกป้องผลิตภัณฑ์จากความเสียหายระหว่างการขนส่งและจัดเก็บ ต้องสามารถบริโภคได้ง่ายและไม่ยุ่งยาก โดยผลิตภัณฑ์ควรถูกออกแบบให้เป็นสำเร็จรูปที่พร้อมดื่มหรือรับประทานทันที บรรจุภัณฑ์ควรมีขนาดที่เหมาะสมและสะดวกต่อการพกพา บรรจุภัณฑ์ควรมีความประณีต สวยงาม สะท้อนถึงความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์จากลำไย เลือกใช้วัสดุที่มีคุณภาพสูง ใช้สีและกราฟิกที่ดึงดูดสายตา นอกจากนี้ บรรจุภัณฑ์ควรแสดงข้อมูลสำคัญอย่างชัดเจน เช่น ส่วนผสม ประโยชน์ต่อสุขภาพ และข้อมูลโภชนาการ เพื่อเพิ่มความน่าสนใจและความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ โดยราคาที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของต้นทุนการผลิต สามารถแข่งขันได้ในตลาดที่เป้าหมาย บุคคลทั่วไปสามารถซื้อได้ วัสดุและวิธีการผลิตที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้องมีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย ไม่มีสิ่งเจือปน มีการควบคุมการผลิตทุกขั้นตอน โดยผลการคัดเลือกชนิดผลิตภัณฑ์แปรรูปลำไย คือ การผลิต “เยลลี่ลำไย” ซึ่งได้ทดลอง ใน 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการขึ้นเนื้อลำไยในรูปแบบเยลลี่ และขั้นตอนการปรับแต่งรสชาติ กลิ่น โดยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ ทั้งหมด 3 แบบ คือ 1) เยลลี่ รสลำไย 2) เยลลี่ รส ลำไย+เบอร์รี่ และ 3) เยลลี่ รส ลำไย+แคนตาลูป

จากการวิจัยพบว่า การแปรรูปผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสินค้าชุมชน (มผช.) มีความเป็นไปได้สูง หากมีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนการผลิต ตั้งแต่การคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแปรรูป และการปฏิบัติตามกระบวนการที่เหมาะสม มีการตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานต่าง ๆ นอกจากนี้ การจัดจำหน่ายผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การขายออนไลน์ การเข้าร่วมงานแสดงสินค้า และการจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตหรือร้านค้าที่สนับสนุนสินค้าชุมชน จะช่วยเพิ่มโอกาสในการทำให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับและตอบใจห้ตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการออกแบบตราสินค้าสำหรับผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปควรเน้นที่ความเป็นเอกลักษณ์และสร้างความน่าเชื่อถือ โดยตราสินค้าควรมีโลโก้ที่โดดเด่นและจำง่าย ไม่ซ้ำใคร และมีความหมายที่เชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์ ตัวอักษรบนบรรจุภัณฑ์ควรชัดเจน อ่านง่าย และใช้สีสันทันทีสะดุดตา นอกจากนี้ ควรระบุข้อมูลที่สำคัญ เช่น วันผลิต วันหมดอายุ และแหล่งผลิตอย่างชัดเจน เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคและเพิ่มความสามารถในการจดจำสินค้าในตลาดและการพัฒนาการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า ต้องมีการกำหนดข้อตกลงที่ชัดเจนในทุกขั้นตอนของการผลิต การจัดจำหน่าย และการตลาด เพื่อให้ได้สินค้าที่ตรงตามความต้องการของ

ตลาด มีคุณภาพและมาตรฐานสูง โดยต้องคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมาย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่างจากคู่แข่ง โดยเน้นจุดแข็งของลำไยจากลำพูน เช่น การใช้ลำไยสดที่ปลูกในพื้นที่เฉพาะ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามมาตรฐาน GI รวมไปถึงการขอใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อย. เพื่อให้สินค้ามีความน่าเชื่อถือและสามารถจำหน่ายได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ควรสร้างแบรนด์ที่ชัดเจนและสื่อถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์ พร้อมพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น ร้านค้าปลีก ศูนย์ OTOP งานแสดงสินค้า ห้างสรรพสินค้า และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook, Instagram, TikTok, Shopee และ Lazada โดยเน้นการใช้สื่อออนไลน์เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายน้อย สำหรับการส่งออกและสร้างตลาดในต่างประเทศ ควรพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้มีศักยภาพในการเข้าสู่ตลาดต่างประเทศ โดยเลือกตลาดที่มีความต้องการสูง เช่น จีน ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ และยุโรป พร้อมทั้งควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อสร้างความแตกต่างและความน่าสนใจในตลาดต่างประเทศ โดยสามารถนำผลิตภัณฑ์ไปทดลองตลาดโดยการจัดกิจกรรมชิมสินค้าและรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 1 การศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปต้นแบบในจังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนานั้นต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายสูงในการผลิตและค่าแรงงานจากชาวบ้านที่อาจทำให้ธุรกิจไม่คุ้มทุนในระยะยาว รวมถึงปัญหาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เพียงพอ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำลำไยสกัดเข้มข้นและเยลลี่ลำไย ก็ต้องการความรู้และเครื่องมือที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีความต้องการในการจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพในช่วงนอกฤดูลำไย และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้แข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจริญชัย พรไพรเพชร (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความน่าเชื่อถือให้กับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปจากกล้วย ตำบลนิคมสงเคราะห์ อำเภอเมืองอุดรธานี” พบว่า ความสำคัญของปัจจัยที่นำมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มและความน่าเชื่อถือให้กับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปจากกล้วย ตำบลนิคมสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เป็นปัจจัยการจัดการตลาด 4P ร้อยละ 41.50 ด้านราคาและช่องทางการจัดจำหน่ายการจัดการคุณภาพร้อยละ 29.70 ด้านการปรับปรุงกระบวนการและการวัดผลงานการจัดทำระบบคุณภาพการจัดการเงินร้อยละ 28.50 ด้านการจัดหาเงินทุนและวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การจัดการองค์การร้อยละ 26.10 ด้านวิธีการบริหารจัดการและจัดจ้างคนภายนอกและการจัดการผลิตร้อยละ 21.90

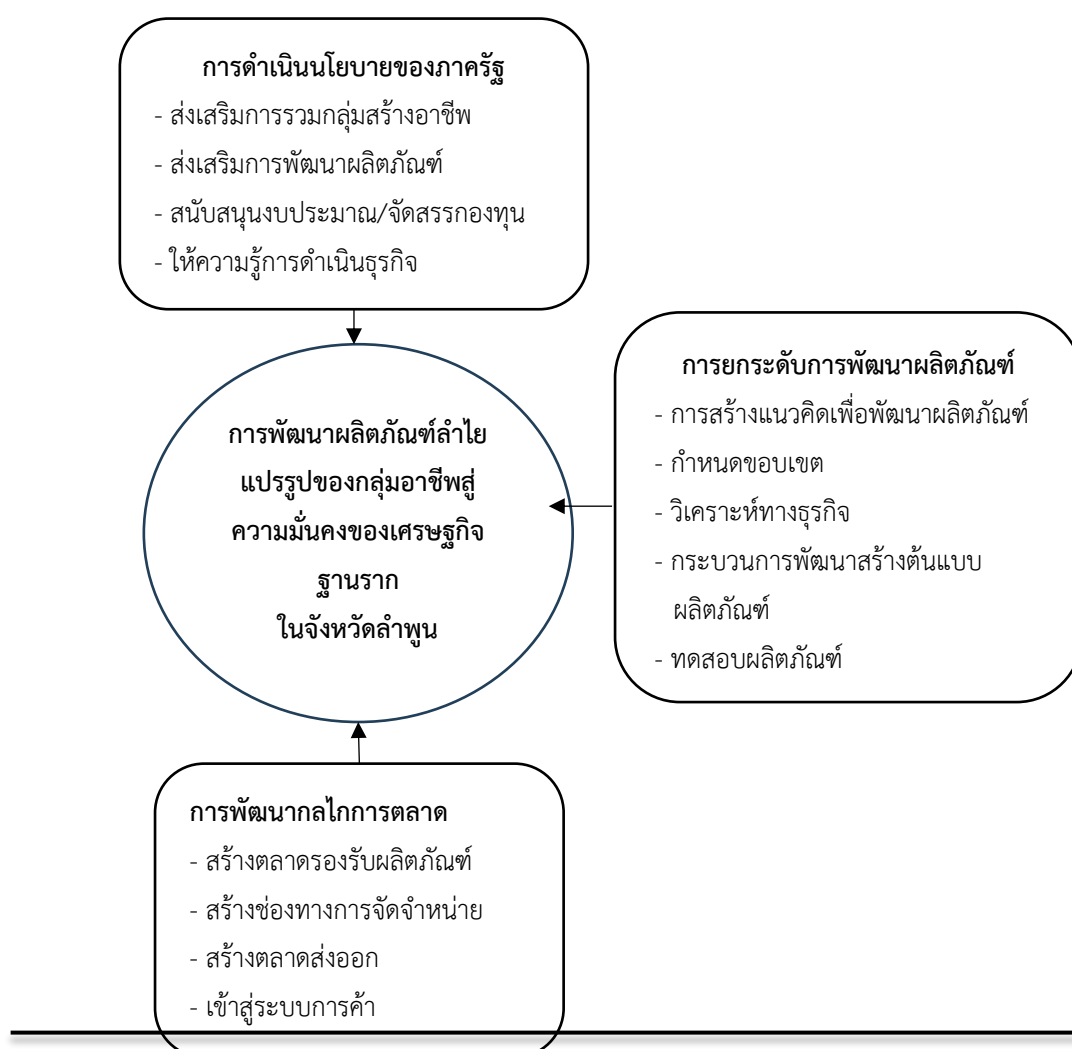
อภิปรายผลการวิจัยข้อที่ 2 การยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน พบว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปควรสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและตอบโจทย์ตลาดสุขภาพ โดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาลต่ำและ

สอดคล้องกับเทรนด์สุขภาพในปัจจุบัน นอกจากนี้ ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษา ทั้งนี้ การออกแบบตราสินค้าควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์และสร้างความน่าเชื่อถือเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาด การควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตและการกระจายสินค้าผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การขายออนไลน์และการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร พรหมมะเริง (2561) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางการยกระดับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่องตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” ผลการศึกษาพบว่า นักวิจัยจึงได้ร่วมกับทางกลุ่มในการพัฒนาและแนวทางการยกระดับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในปี พ.ศ. 2557-2558 จนยกระดับถึงกลุ่มเอ เพื่อยกระดับสู่สากลโดยยกระดับสินค้าดังนี้ 1. ด้านคุณภาพและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ซึ่งทางกลุ่มได้ดำเนินการขอหนังสือรับรองมาตรฐานการผลิต เลขที่ 8-4-15-51-10-00833 อยู่ในระดับดีมาก ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ และได้ดำเนินการขอหนังสือรับรององค์การอาหารและยา (อย.) เลขที่ 51-2-01053 2. ด้านศักยภาพการผลิต โดยทางกลุ่มได้จัดหาวัตถุดิบ เพื่อเพิ่มการผลิตและเพิ่มจำนวนอัตราการผลิต ทั้งร่วมระดมสมาชิกภายในหมู่บ้านที่ว่างงานมารวมกลุ่มเพื่อสนับสนุนส่งเสริมรายได้ให้แก่ชุมชน ส่งผลทำให้มีอัตราการผลิตสูงขึ้น ลูกค้าน่าสามารถสั่งซื้อได้จำนวนมาก 3. ด้านกระบวนการผลิตและเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต ทางกลุ่มได้เพิ่มและขยายนวัตกรรมเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทันสมัยสะดวกในการดำเนินงานให้มากขึ้น 4. ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางกลุ่มได้มีการพัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มสายผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น เช่น จากเดิมใส่ถุงพลาสติกใส มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า 5. ด้านตลาดการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์ ทางกลุ่มได้เพิ่มหลายช่องทางเช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ ร้านค้า ห้างที่มีชื่อต่างๆ ขยายการส่งออกไปยังต่างประเทศและสามารถทำการสั่งซื้อสินค้าได้จากทางเว็บไซต์อีกด้วย การพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพสู่ความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน พบว่า ต้องมีกลไกการตลาดที่ชัดเจนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิต การจัดจำหน่ายจนถึงการตลาด เพื่อให้ได้สินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพสูง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรเน้นความแตกต่างจากคู่แข่ง โดยใช้จุดแข็งของลำไยลำพูน เช่น การใช้ลำไยสดจากพื้นที่เฉพาะ และการขอใบรับรองมาตรฐาน เช่น GI และ อย. นอกจากนี้ การสร้างแบรนด์ที่ชัดเจนและการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย โดยเฉพาะผ่านสื่อออนไลน์ จะช่วยเพิ่มการเข้าถึงตลาดในวงกว้าง สำหรับการส่งออก ควรพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานสากลและทดลองตลาดในต่างประเทศเพื่อสร้างความแตกต่างและขยายโอกาสทางการตลาดในต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยชนก คตะสมบุรณ์ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านเนินถ่าน หมู่ที่ 6 ตำบลเสือโฮก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท” ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน มีดังนี้ 1.1) การเรียนรู้ในการวางแผนที่ดี มีการวาง

แผนการทำงานในหมู่บ้าน 1.2) การขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน มีกิจกรรมลดรายจ่ายสร้างรายได้ 1.3) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ส่งเสริมการปลูกต้นไม้ 1.4) สุขภาพอนามัย มีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายจิตใจ 1.5) การบริหารจัดการ พัฒนาบนพื้นฐาน การมีส่วนร่วม 1.6) การพัฒนาคน ส่งเสริมให้คนในชุมชนพัฒนาทักษะความรู้ 2) การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน มีดังนี้ 2.1) วิถีชีวิต มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย 2.2) ระบบการคิด คิดเชิงระบบและคิดแบบบูรณาการ 2.3) การพัฒนาแสวงหาแนวทางเพื่อนำมาพัฒนาตนเองและสังคม 2.4) ความรู้ พัฒนาองค์ความรู้อยู่ตลอด 2.5) คุณธรรม มีความซื่อสัตย์เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตสาธารณะ 3) รูปแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน นำเสนอรูปแบบ ดังนี้ 3.1) การเข้าถึงปัจจัยการผลิต ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด 3.2) สร้างองค์ความรู้ ได้รับองค์ความรู้จากภาครัฐ 3.3) การตลาด จัดทำแผนยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ 3.4) การบริหารจัดการ มีการบริหารงานร่วมกันของชุมชน

องค์ความรู้ที่ได้รับ

การศึกษาวิจัยนี้ ได้ค้นพบองค์ความรู้ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน เริ่มจากการส่งเสริมจากภาครัฐในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ และได้รับการสนับสนุนด้านความรู้ในการฝึกอาชีพ งบประมาณการลงทุน การผลักดันการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างโอกาสทางการแข่งขันในตลาด เพื่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืนของกลุ่มสมาชิก การยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแนวคิด 2) กำหนดขอบเขต 3) วิเคราะห์ทางธุรกิจ 4) กระบวนการพัฒนา สร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ ขั้นตอนนี้พัฒนาได้ผลิตภัณฑ์เป็นเยลลี่รสลำไย, เยลลี่รส ลำไยผสมกับเบอร์รี่ และเยลลี่รสลำไยผสมกับแคนตาลูป และ 5) ทดสอบผลิตภัณฑ์ จากนั้น ทำการพัฒนากลไกการตลาด ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความจำเป็นต่อการขยายตัวและการอยู่รอดของธุรกิจ มีกระบวนการพัฒนากลไกการตลาด คือ 1) การสร้างตลาดรองรับผลิตภัณฑ์ 2) สร้างช่องทางการจัดจำหน่าย ผ่านตลาดออนไลน์และออฟไลน์ 3) สร้างตลาดส่งออก โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศโดยเน้นตลาดที่มีศักยภาพสูง 4) วิธีการเข้าสู่ระบบการค้าหรือเข้าสู่ตลาดผ่านการตลาดออนไลน์ โดยการไลฟ์สดบนแพลตฟอร์มเช่น Facebook หรือ TikTok รวมถึงการโปรโมทร้านค้าผ่านเพจ Facebook ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างแบรนด์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ขอใบอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สรุป

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนานั้นต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายสูงในการผลิตและค่าแรงงานจากชาวบ้านที่อาจทำให้ธุรกิจไม่คุ้มทุนในระยะยาว รวมถึงปัญหาความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่ยังไม่เพียงพอ การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เช่น น้ำลำไยสกัดเข้มข้นและเยลลี่ลำไย ก็ต้องการความรู้และเครื่องมือที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีความต้องการในการจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพในช่วงนอกฤดูลำไย และพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อให้แข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน

2. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปควรสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายและตอบโจทย์ตลาดสุขภาพ โดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำตาลต่ำและสอดคล้องกับเทรนด์สุขภาพในปัจจุบัน นอกจากนี้ ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษา ทั้งนี้ การออกแบบตราสินค้าควรเน้นความเป็นเอกลักษณ์และสร้างความน่าเชื่อถือเพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันในตลาด การควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอนของการผลิตและการกระจายสินค้าผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น การขายออนไลน์และการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในท้องถิ่น

3. การพัฒนากลไกการตลาดผลิตภัณฑ์ลำไยแปรรูปของกลุ่มอาชีพผู้มีความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากในจังหวัดลำพูน พบว่า ต้องมีกลไกการตลาดที่ชัดเจนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การผลิต การจัดจำหน่าย จนถึงการตลาด เพื่อให้ได้สินค้าที่ตรงกับความต้องการของตลาดและมีคุณภาพสูง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควรเน้นความแตกต่างจากคู่แข่ง โดยใช้จุดแข็งของลำไยลำพูน เช่น การใช้ลำไยสดจากพื้นที่เฉพาะ และการขอใบรับรองมาตรฐาน เช่น GI และ ออ. นอกจากนี้ การสร้างแบรนด์ที่ชัดเจนและการพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย โดยเฉพาะผ่านสื่อออนไลน์ จะช่วยเพิ่มการเข้าถึงตลาดในวงกว้าง สำหรับการส่งออก ควรพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานสากลและทดลองตลาดในต่างประเทศเพื่อสร้างความแตกต่างและขยายโอกาสทางการตลาดในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานท้องถิ่น หรือกลุ่มชุมชน และเอกชนโดยรอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์
- 2) ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพโดยศึกษาจากความต้องการกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ คำนึงถึงความเป็นไปได้ ต้นทุนในการผลิต และต้องมีการวางแผนก่อนที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์
- 3) ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรใช้วิธีการศึกษากลุ่มเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานว่าเมื่อเวลาผ่านไปจะทำให้ผลการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือแตกต่างกันอย่างไร
- 4) ภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้แบบมีเป้าหมายเพื่อทำให้ผู้ประกอบการนำความรู้ไปใช้ดำเนินธุรกิจ เนื่องจากขนาดของผู้ประกอบการแต่ละราย มีความแตกต่างกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และการจัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ ควรทำในลักษณะการฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความรู้นี้ไปพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพในพื้นที่อื่น
- 2) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรพิจารณาต้นทุนทางทรัพยากรที่ตนเองมี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปใหม่ที่สร้างโอกาสทางการแข่งขันในตลาดที่แตกต่างได้ เพื่อให้สามารถยืนได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการแปรรูปอาหารเพื่อสุขภาพ สามารถเป็นข้อมูลเพื่อการอนุรักษ์สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอาหารแปรรูปเพื่อสุขภาพเป็นการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ไม่ให้สูญหาย ควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรชุมชนต่อไป

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัย เพื่อเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ การส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลายเป็นที่ต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค

บรรณานุกรม

ข่าวประชาสัมพันธ์จังหวัดลำพูน. (2565). “พันธุ์ลำไยรับประทานสด”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

[http:// www.lamphun.go.th/th/advertise/198](http://www.lamphun.go.th/th/advertise/198) [19 พฤศจิกายน 2565].

เจริญชัย พรไพรเพชร. (2562). “การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วย เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและค่านาเชื่อถือให้กับวิสาหกิจชุมชนแปรรูปจากกล้วย ตำบลนิคมสงเคราะห์ อำเภอเมืองอุดรธานี”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 9(3), 1.

จังหวัดลำพูน. (2565). แผนพัฒนาจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2566 - 2570. หน้า 1-2. 65. 89-92.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [https://www.lamphun.go.th/uploads/19/2021-](https://www.lamphun.go.th/uploads/19/2021-11/76a688aee29_2f7d0c2ae6b0fe4df3f97.pdf)

[11/76a688aee29_2f7d0c2ae6b0fe4df3f97.pdf](https://www.lamphun.go.th/uploads/19/2021-11/76a688aee29_2f7d0c2ae6b0fe4df3f97.pdf) [27 กันยายน 2565].

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). “ราคาลำไยตกต่ำสวนทางค่าแรงคนงานเก็บ เหตุติดล็อกโควิด จำใจปล่อยเน่าคาต้น”. ไทยรัฐ. [ออนไลน์]. 6 ย่อหน้า. แหล่งที่มา :

<https://www.thairath.co.th/news /local/ north/2169946>[2 กุมภาพันธ์ 2565].

พิภพ อุดร วิทยา ด่านธารงกุล และดวงใจ หล่อธนะวิชย์. (2561). คู่มือปฏิบัติการเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางธรรมศาสตร์โมเดล. กรุงเทพมหานคร : หจก.เรือนแก้วการพิมพ์. หน้า 11-13.

สุพิชชา โชติกำจร. (2565). “การศึกษาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในประเทศไทย”.

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, 16(2), 210.

สุภาพร พรหมเมธี. (2561). “แนวทางการยกระดับสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านริมร่อง ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน”.

วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 21, 248-258.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2566). “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2565 และแนวโน้มปี 2566 จังหวัดลำพูน”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.opsmoac.go.th [5 ธันวาคม 2566].

หทัยชนก คตะสมบุญ. (2564). “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา บ้านเนินถ่าน หมู่ที่ 6 ตำบลเสือโฮก อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท”. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(7), 270.